అజ్ఞాత బంధం

కోలా మోహనరావు

ఆకాశం గాఢ పరిష్వంగంలో మైమరచి యెర్రకన్ను మూసి పచ్చకన్ను తెరిచింది రైల్వే సిగ్నల్. ట్రెయిన్ సుషుప్తినుండి మేల్కొని గమ్యం వెతుక్కుంటూ పరుగెత్తింది. రైలు ఆఖరి డబ్బామీద యెర్రలైటు శివుని త్రినేత్రంలా వెలిగి, క్రమంగా చిన్నదై, క్షణంసేపు చుక్కగా కనిపించి మలుపులో మాయమైపోయింది. అర్ధరాత్రి అయినా స్టేషన్ అభిసారికలా లైట్లకాంతిలో వెలిగింది. ప్లాట్‌ఫారం సద్దుమణిగింది.

సరిగ్గా ఉదయం అదే ప్లాట్‌ఫారం మీద యిద్దరు చెల్లెళ్ళను సాగనంపాను, ఒకర్ని స్వంత యింటికి, యింకొకర్ని అత్తవారింటికి. పెళ్ళిసందడి అప్పటితో అయిపోయింది. యింట్లో నేనొక్కడ్నే యేకాకిగా మిగిలాను. అంతమంది

జనాళిలో కూడ చెప్పలేనంత వెలితి, తెలియని భయంకరమైన వంటరితనం. జీవితంలో వున్న గమ్మత్తు అదే. క్రిందటి రోజుదాక యేదో నైతికభారం వుందని తపన. ఈ రోజు యేమీలేదని వేదన. అది మానవ నైజం. జీవితంలో యేదో పరమావధి వుండాలి. లేకపోతే సృష్టి అక్కడితోనే అంతం. నేను స్టేషన్‌కి యెందుకు వెళ్ళానో నాకే అర్థంకాలేదు. కాళ్ళు యాంత్రికంగానే తీసుకువెళ్ళాయి. అక్కడ తచ్చాట్లాడు తున్నవాళ్ళు నాకు చాలమంది తెలుసు. చాలమంది చిన్నప్పుడు "వొరేయ్" అని పిలిచినవాళ్ళున్నారు కాని యిప్పుడు ముఖం తప్పించేస్తున్నారు. నేను ప్రయోజకుడినై హోదాలో వున్నానట. తీయని చిన్ననాటి ముచ్చట్లు వాళ్ళతో ముచ్చటించాలని మనసు తహతహ లాడింది. యిద్దర్ని పట్టుకుని మాట్లా డాలని చూసాను. కాని మధ్యలో యెన్నో యోజనాల అగాధం. చిలక పలుకులు పలికి దాటిపోయారు. యేమిటో యీ అంతర్యాలు, అంతా డబ్బులో వుంది, అదే మహత్తు. అదే మహాశక్తి. యింటికి దారితీసాను.

నక్షత్రకోటి ఆకాశాన్ని తోరణాల్లా అలంకరించాయి. ఆ తోరణాలలో దోబూచులాడుకుంటూ సృష్టిన్నకు రోదసీ కుహరంలో పరుగులుతీసింది. మెల్లగా రిక్షావాళ్ళ బెడద తప్పించుకుని రోడ్డు మీదికి వచ్చాను. వెన్నెలరాత్రిలో రోడ్డు మెలికలు తిరిగి నిద్రిస్తున్న నల్ల త్రాచులా కనిపించింది. నేను యిప్పుడు ఢిల్లీ మనిషిని. పాలెం విడిచి అయిదు సంవత్సరాలయింది అమ్మ కూతుళ్ళ పెళ్ళిళ్ళు చూడకుండానే కళ్ళుమూసింది. ఉన్న భూమి అమ్మి యిద్దరి పెళ్ళిళ్ళు అయిందనిపించాను. యిక నాకు మిగిలిన బంధం యేమిటి. మిగిలింది యిల్లు ఒక్కటి. మరి సావిత్రి ! యెవరో ఛెళ్ళున చెంపకాయ కొట్టినట్లు అయింది. యీ తప్పిదానికి నేనే నొచ్చుకున్నాను. సావిత్రి ఒక్కతే చాలు నన్ను పాలెం పరుగెత్తించటానికి. మా యిద్దరి జీవితాలు చిన్నప్పట్నుంచి పెనవేసుకు పోయాయి. సావిత్రి నాలోనే వుంది. నా గుండెల్లో, రక్తంలో, ప్రతి అణువు లోనూ వుంది. అందుకే సావిత్రి గుర్తుకు రాలేదు.

అంతలో చిరు వాగు వచ్చింది. దానిమీద చెక్కవంతెన దాటి అవతలకు నడిచాను. ఈ వంతెన యింతకుముందు లేదు. అది పాలెం ప్రగతికి చిహ్నం. ఆ వాగు నాకు యెంతో యిష్టం. సావిత్రిని యెప్పుడూ ఆ వాగు దాటించే వాడిని. ఆ రోజుల్లో సావిత్రి యెంత సన్నిహితంగా వుండేది. ఆ తర్వాత నేను పైచదువులకు వెళ్ళిపోయాను కాని సావిత్రి మా కుటుంబంలో ఒక సభ్యు రాలిగా మెలిగేది. సావిత్రి అంటే

అమ్మకు పంచప్రాణాలు. అమ్మ సావిత్రిని కోడలుగా తెచ్చుకుందా మను కుంది కాని ఆ అదృష్టం నోచుకోలేదు. అదే జీవితంలోని గమ్మత్తు. శ్రమించి ప్రతి అణువు కుటుంబంకోసం ధార పోసింది. కాని ఫలితం చూడలేక పోయింది. అమ్మ మనోధైర్యం నన్నింతవాడిని చేసింది. సావిత్రి యిప్పుడు నన్ను తప్పించుకు తిరుగు తుంది. పెళ్ళిలో పెద్దరికం అంతా తనే చేసింది. ఈ అమ్మాయికి యింకా పెళ్ళి కాలేదూ అని అమ్మలక్కలు దడవలు నొక్కుకున్నా లెక్కచెయ్యలేదు. విమల వెళ్తుంటే బావురుమంది. అవును మరి యిరువయ్యేళ్ళ సహవాసం. వాళ్ళు బంధువులు కాకపోయినా అంతకు మించిన ఆత్మీయత వుంది. సావిత్రి తల్లిదండ్రులను మేమంతా అత్తయ్యా, మామయ్యా అని పిలుస్తాం. అత్తయ్య కూడ సావిత్రి సంగతి యెత్తలేదు. వాళ్ళు సావిత్రి పెళ్ళికి ప్రయత్నం చెయ్యటంలేదుకదా. నేనే సావిత్రిని పెళ్ళిచేసుకుంటే, ఆ మధురభావానికి మనసు పులకించింది. నాకు బాదరబందీ లేదు. నెలకు తొమ్మిదివందలు జీతం. సావిత్రి నివ్వటానికి మామయ్యకు అభ్యంతరం వుండదు. మామయ్యదగ్గర డబ్బులేదు. ఆయనకున్నదల్లా అయి దెకరాల భూమి, యిల్లు. అది యిద్దరి ఆడపిల్లలను సాగనంపేటప్పటికి హారతి కర్పూరంలా అయిపోతుంది. సావిత్రి విషయం తన కెందుకు తట్టలేదు. సావిత్రి యింకా మా యింటినే అంటి పెట్టుకు తిరుగుతుంది. ప్రతి వస్తువు లోను సావిత్రి స్పర్శ వుంది. అమ్మ వుంటే ఈపాటికి సావిత్రికీ నాకూ పెళ్ళి అయిపోయేదే. విమలకూడ పెళ్ళి హడా వుడిలో సావిత్రి ప్రసక్తి తేబోయింది కాని కుదరలేదు. నాకు ముప్పయ్యోపడి వచ్చేసింది. సావిత్రికి పాతిక సంవత్స రాలు. గ్రామీణ జీవితంలో అది చాలా పెద్ద వయసు. రేపు పెళ్ళివిషయం తేల్చుకోవాలి. సావిత్రి నా సహధర్మ చారిణి అయితే రాజ్యాలే జయిస్తాను. అన్నట్టు యీ మధ్య మునసబు కుటుంబ రావు నా చుట్టూ తిరుగుతున్నాడు. కారణం యేమిటో? కూతుర్నిస్తా ననడు కదా. యేమో చెప్పలేం. ప్రపంచం అలాంటిది. దూరంగా యిల్లు అందంగా తెల్ల పైట కప్పుకున్నట్లు వెన్నెలలో మిలమిల మెరిసింది. అప్పుడు తట్టింది, మధ్యాహ్నం భోజనం చెయ్యలేదని. రాత్రికూడ లేనట్లే. అత్తయ్య భోజనం వండి వుండవచ్చు. చెప్పలేం. అత్తయ్యా కూడ మారిపోయింది. ఇంటి గొళ్ళెం తీసి లోపల అడుగుపెట్టాను. అంధ కారంగా వుంటుందని అనుకున్న యింట్లో దీపం వెలుగుతుంది. దీపం సావిత్రిలా అందంగా కనిపించింది. నేను బెడ్‌రూంలోకి వెళ్ళగానే యెదురుగా

రెండు పళ్ళాలు మూతలు పెట్టి వున్నాయి. పక్కగా నీళ్లు కనిపించాయి. అంత ముందు పెట్టకపోతే నేను చూడనని అనుకుని వుంటుంది పిచ్చి సావిత్రి. సావిత్రి వచ్చి యెదురుగా కూర్చుంటే యెంత బాగుండు ననిపించింది. అయినా సావిత్రి యెలా వస్తుంది. యిప్పటికే అమ్మలక్కలు సూటి, పోటి మాటలు అంటూనే వున్నారు. బాత్‌రూంలోకి వెళ్ళి కాళ్లు, చేతులు కడుక్కుని తర్వాత భోజనం కానిచ్చాను. కిటికీలోంచి అత్తయ్య, మామయ్యల మాటలు వినిపిస్తూనే వున్నాయి.

"అమ్మా, బావ వచ్చినట్టున్నాడు" అంది సావిత్రి.

"ఎన్నిసార్లు లేపుతావే నన్ను. ప్రతి చప్పుడు మీ బావలాగే వుంది నీకు. ఆ పట్నవాసం ఆయనకు నువ్వున్నట్లే తెలియటంలేదు. యెందుకు అంత పాముకోవటం" అంది అత్తయ్య కోపంగా.

"నేను చేసింది యేముంది" అంది సావిత్రి కోపంగా.

"యింకేం చెయ్యాలి. పెళ్ళికావలసినదానివి పరాయి మగవాడి ముందుకు వెళ్ళవచ్చా అని. యెదిగిన పిల్లవు నీకు నేనేం చెప్పను. లోకం కోడై కూస్తుంది."

"బావ పరాయివాడా ?" సావిత్రి గొంతులో దైన్యం కనిపించింది.

అత్తయ్య క్షణం మౌనంగా వుండిపోయి "వెర్రిబాగులదానివి. నీకెలా అర్థం అవుతుంది. అతను నిన్ను పెళ్ళి చేసుకోడు. మీ అత్తయ్య పోయిననాడే నాకు అనుమానం వచ్చింది. యెవర్నని యేంలాభం. ప్రపంచం అటువంటిది. యెంత పైకి వెళ్ళినా యింకా యెగబ్రాకాలని వుంటుంది. యివాళ యేమయినాసరే అడుగుదా మనుకున్నాను. అంతలో మునసబుగారి పెళ్ళాం చల్లగా చెప్పింది. వాళ్ళ అమ్మాయి నిచ్చి పదిహేనువేలు అర్పించుకుంటారట. అబ్బాయి సుముఖంగా వున్నాడట. యింకా ఆశ వుందా తల్లీ" అంది రుద్ధకంఠంతో.

"నేను యెప్పుడూ ఆశ పెట్టుకోలేదమ్మా. బావ యెవర్ని కావాలంటే వాళ్ళనే పెళ్ళిచేసుకుంటాడు. అందుకు బాధపడవలసింది లేదు."

"అవును, మరి నడ్డివిరిగేలా చాకిరీ యెందుకు చేస్తున్నావు? బావ వచ్చాడని పదహారుసార్లు యెందుకు చెప్పావు?"

ఈసారి జవాబులేదు. అడుగుల సవ్వడి, ఆ తర్వాత గొళ్ళెం తీసిన చప్పుడు అయింది. సావిత్రి యింట్లోకి వెళ్ళిపోయిందని అనుకున్నాను నా మూలంగా ఆ యింట్లో అంత గందరగోళం జరుగుతుందని అనుకోలేదు.

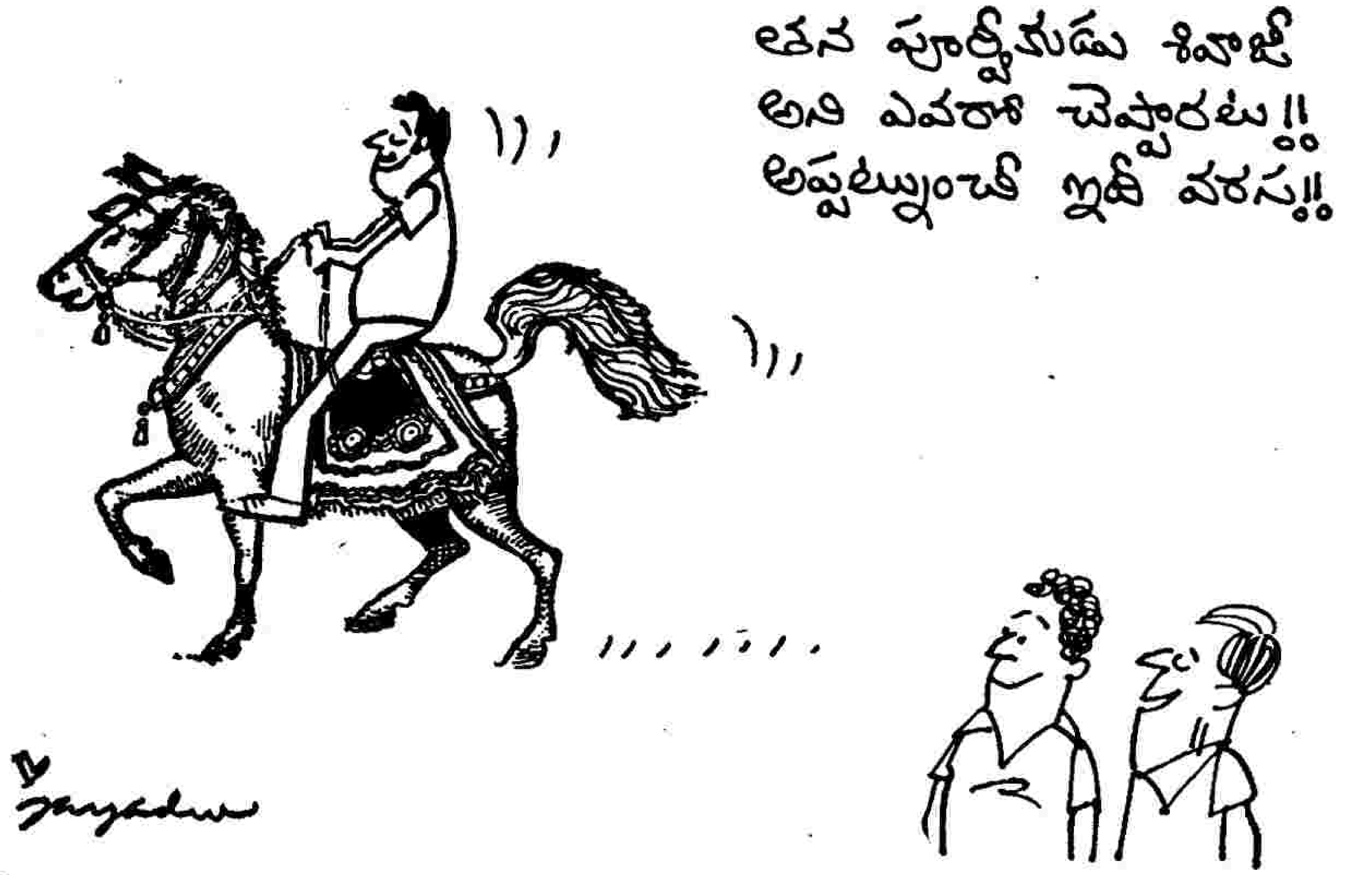

పిచ్చి సావిత్రి యెంత బాధపడుతుందో! ఆ క్షణంలోనే వెళ్ళి చెబుదామనుకున్నాను.

అంతలో అత్తయ్య తిరిగి "చూడండి యెంత పిచ్చి పిల్లో. బావ రాలేదట. అన్నం తినకుండా కూర్చుంది. రేపు అతగాడు యెవర్నో పెళ్ళిచేసుకోవటం తప్పదు, దీనికి పిచ్చి యెక్కక తప్పదు" అంది.

జవాబుగా మామయ్య చుట్ట అవతల పారేసి మంచంమీదకు ఒరిగాడు.

నా మనస్సు వికలమైపోయింది. సావిత్రి అంత బాధపడుతుందని అనుకోలేదు. యేమయినాసరే రేపే పరిష్కారం చెయ్యాలనుకున్నాను. రాత్రి నిద్రపట్టలేదు. సావిత్రికూడ నిద్రపోయి వుండదని అనుమానం. తెల్లవారుజామున యెప్పుడో నిద్రపట్టింది.

ఉదయం లేచేటప్పటికి యేడుగంటలయింది. బయటకు వెళ్ళి దంతధావనం చేసుకొని యింటికి వచ్చేటప్పటికి గదిలో ప్లేట్లు చప్పుడు వినిపించింది. యేమయినా సావిత్రితో మాట్లాడాలనుకున్నాను. అంతలో వెనుకనుంచి కుటుంబరావుగారి మాట వినిపించింది.

"యేమిటి తీరిగ్గానే వున్నావే. అవును పనులన్నీ సవ్యంగా చేసేసావు" అన్నారు.

"రండి, యిలా కూర్చోండి" అని అన్నాను.

కుటుంబరావు తీరిగ్గా యీజీచైర్‌లో కూర్చుని కాసేపు చుట్టను పరీక్షించి, కాలుతున్నదాన్నే తిరిగి వెలిగించటానికి ప్రయత్నించి "నీతో చిన్న విషయం మాట్లాడదామని వచ్చానోయ్. యిప్పుడు నీకు అన్ని బాధ్యతలు తీరిపోయాయి.

పెళ్ళిచేసుకోవాలనే ప్రయత్నం లేదేమిటి. నువ్వు ఊ అను. మా సౌధామినిని యిచ్చి పెళ్ళిచేస్తాను. అమ్మాయి మెట్రిక్ పాసయింది. కట్నం పదిహేను వేలు యిస్తాను. చిన్నవాడివి నీతో మాట్లాడవలసిన విషయం కాదనుకో. మరి యింక వెనుక యెవ్వరూ లేరుగా."

నేను మౌనంగా వుండిపోయాను. యీ ప్రళయం యింత తొందరగా వస్తుందని అనుకోలేదు.

"యేమిటి నీ అభిప్రాయం?" అని తిరిగి ప్రశ్నించారు.

"క్షమించండి. నా పెళ్ళి చిన్నప్పట్నుంచి అనుకుంటున్నదే. నేను సావిత్రిని పెళ్ళాడుతున్నాను" అన్నాను.

"యేమిటి, రాఘవరావు కూతుర్నా? కట్నం కాసుకూడ రాలదు."

"నాకు కట్నం అక్కర్లేదండి."

"ఆ అలాగే అంటావు. పదిహేను వేలు యీ జన్మలో పోగుచెయ్యగలవా?"

"డబ్బు అక్కర్లేదండి. నాకు కావలసింది మమత, ఆప్యాయత. అవి సావిత్రిలో వున్నాయి. వీటిని నేను కొనుక్కోలేను."

కుటుంబరావు క్షణం నివ్వెరపోయి "భలేవాడివి. అయితే అది నిజమేనన్నమాట. నీకూ సావిత్రికీ సంబంధం వున్నదని ఊరంతా అంటుంటే నమ్మలేదు" అన్నాడు కసిగా.

"మీ భాష నాకు అర్థంకాదు. యేదో మీలాంటి పెద్దలు వూసుపోక రమ్యంగా కథలు అల్లుకుపోతుంటారు. యింత వరకు నాకూ, సావిత్రికీ మధ్య అను బంధంమాత్రమే వుంది" అన్నాను తియ్యగా.

"తీరిగ్గా ఆలోచించు. తొందర పడకు."

"ఆలోచించవలసిన అవసరం లేదండి. మళ్ళీ మీరు శ్రమతీసుకోవలసిన అవసరంలేదు."

కుటుంబరావు పెద్దపెద్ద అంగలు వేసుకుంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

నేను క్షణం స్తబ్దుడిగా నిల్చుని, సావిత్రి గుర్తుకువచ్చి పక్కగదిలోకి వెళ్ళాను. సావిత్రి సజలనేత్రాలతో, వెక్కి వెక్కి యేడుస్తూ కనిపించింది. నా కళ్ళు చెమ్మగిల్లాయి.

"జరిగింది విన్నావా ?" అని అడిగాను.

సావిత్రి కళ్ళనీళ్ళు తుడుచుకుంటూ, అవునని తల ఊపింది.

"అయితే పెళ్ళి నీకు యిష్టం లేదా?" అన్నాను.

సావిత్రి క్షణం తెల్లబోయి చూసింది. తర్వాత మెల్లగా "యీ శుభ ఘడియకోసం అహోరాత్రాలు యెదురు చూస్తున్నాను" అంది.

"మరి యీ కన్నీళ్లు?"

"ఇవి ఆనందం బాష్పాలు. పాలెం అంతా కాకులు పొడిచినట్లు పొడిచి నన్ను

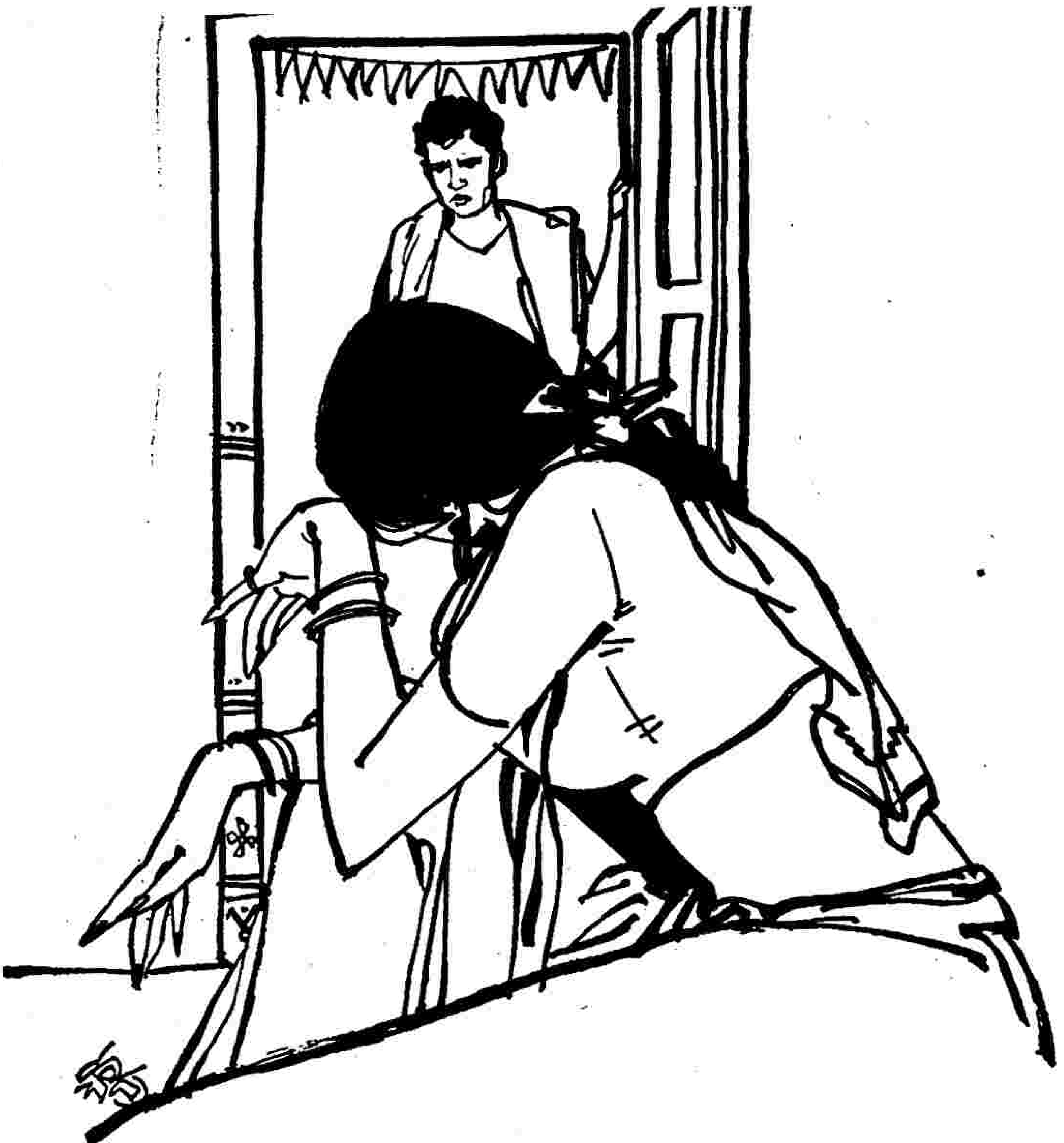

చిత్రవధ చేసారు. నాకు విముక్తి కలిగించావు. నువ్వు దేవుడివి" అంది. ఆమెలో వుద్వేగం అవధులు దాటింది.

"క్షమించు సావిత్రీ. నీ బాధ నాకు తెలియదు. మీరెవరూ చెప్పలేదు. నా బాధ్యతలు యిప్పుడు తీరాయి. నీకు అభ్యంతరం లేకపోతే పదిరోజుల్లో పెళ్ళి, ఆ తర్వాత ఢిల్లీ ప్రయాణం" అన్నాను.

సావిత్రి కళ్ళలో తారకలు కనిపించాయి.

నేను ముందుకి వెళ్ళి సావిత్రిని నా చేతుల్లోకి తీసుకున్నాను. సావిత్రి నా చేతుల్లో యిమిడిపోయి బావురుమంది.

"ఊరుకో సావిత్రీ. యిప్పుడేమయింది."

"నా బాధ నీ కర్థంకాదు బావా. యిది అయిదు సంవత్సరాలనుండి బిగబట్టుకున్న దుఃఖం" అని కన్నీళ్ళు తుడుచుకుని "యిప్పుడు గుండె తేలికయిపోయింది. వెళ్ళి ఊరంతా చాటి వస్తాను" అంది శుష్కంగా నవ్వుతూ.

"బదులు తీర్చుకోవాలనా. యెంత ఆశ. యీపాటికి కుటుంబరావు సగం ఊరికి చెప్పి వుంటాడు" అన్నాను.

"అయితే అమ్మకు చెప్పి వస్తాను."

"అలా అని పారిపోదామనా?"

"నేను నీ దగ్గరినుండి పారిపోలేను బావా. నా హృదయంలో దేవుడిలా నిలిచావు. నేను యెక్కడున్నా నాలోనే వున్నావు" అని చేతులు మెడ చుట్టూ వేసింది.

నేను సావిత్రి కళ్ళల్లోని కాంతి పుంజాలు చూస్తూ మైమరచిపోయాను.